

Yvonne

vond haar grote
liefde
in West-Afrika

Tekst: Renée Brouwer - Foto: Getty Images

Het was liefde op het eerste gezicht, 23 jaar geleden in Senegal, toen Yvonne (63) en Lamin (54) elkaar ontmoetten. Nog altijd zijn ze heel gelukkig samen, al hebben ze ook veel moeten trotseren. 'Speciaal voor mij kwam Lamin naar Nederland. Pas toen voelde ik hoe het is om gediscrimineerd te worden.'

Het was september 1998. Samen met een goede vriendin was ik op verre reis in het Afrikaanse Senegal. In het grote vissersdorp Kafountine maakten we een boottocht naar het eiland Kaeloo. Lamin was onze reisleader en op het moment dat we hem ontmoetten, leek het alsof ik betoverd werd. Alles aan hem trok mij aan. Zijn grote, bruine ogen, zijn prachtige ovale gezicht, zijn innerlijke rust en vooral ook zijn zachte uitstraling... Ik kon mijn ogen gewoon niet van hem afhouden. Onze blikken kruisten elkaar meerdere keren en tijdens de lunch - heerlijke verse witvis met garnalen - raakten we in gesprek. Lamin nodigde mij uit om de volgende avond samen met hem palmwijn te komen drinken bij de lokale bevolking. Dat wilde ik wel en mijn vriendin ging ook mee. Die avond sloeg de vonk nog meer over. Lamin en ik zonderden ons af en voerden mooie gesprekken met elkaar. Ondertussen dronken we iets te veel palmwijn en al snel volgde een eerste zoen. Het was echt heel romantisch. Ik kende Lamin pas net, maar voelde meteen iets heel bijzonders voor hem. Dat had ik nog nooit eerder meegemaakt. Natuurlijk, ik was vóór Lamin wel eens verliefd geweest, maar dat waren altijd witte mannen en mijn gevoel voor hen was nooit zo intens als wat ik direct al voor Lamin voelde. Ik was meteen verkocht.

Terug in onze hotelkamer praatte ik er natuurlijk met mijn vriendin over. Ze zag wel dat ik erg verliefd was op Lamin, maar opperde allerlei bezwaren tegen een mogelijke relatie. Was het wel slim wat ik deed? Wat als hij naar Nederland zou komen? Zou hij dan wel werk kunnen vinden? En wist ik zeker dat hij de juiste intenties had met mij? Hoewel ik haar vragen heus wel begreep, ze was tenslotte een goede vriendin en bezorgd om mij, besloot ik toch mijn eigen gevoel te volgen. Wel probeerde ik ook een beetje voorzichtig te zijn.

Ik was op dat moment al rond de veertig en wilde niet te hard van stapel lopen. Daarom nam ik mijn tijd om Lamin beter te leren kennen. Omdat onze reis maar veertien dagen duurde en Lamin ondertussen moest werken, kon ik hem nog maar een paar keer zien. Daarna wisselden we contactgegevens uit en toen ik weer terug was in Nederland, begonnen we elkaar te schrijven. Lamin stuurde mij prachtige brieven over vogels en de natuur. Ondertussen belden we regelmatig met elkaar. Ik merkte dat ik steeds verliefder op hem werd."

Beslissing

"Na een paar maanden reisde ik in mijn eentje terug naar Senegal om Lamin weer te zien. Het was geweldig. We hadden zo'n klik met elkaar. Ik ontmoette zijn familie en ook met hen kon ik het goed vinden. Ze sloten me meteen in hun hart. Uiteindelijk ben ik in het jaar daarop nog twee keer terug geweest. Zo verliefd als we waren, bespraken we ook hoe onze toekomst eruit zou zien. Een langeafstandsrelatie zagen we allebei niet zo zitten. De enige optie die we hadden, was dus bij elkaar gaan wonen, maar waar? Het was Lamin om het even. Of ik trok bij hem in, in Senegal of hij emigreerde naar Nederland en kwam bij mij wonen. Het idee alleen al dat Lamin en ik elkaar elke dag zouden kunnen zien, vond ik fantastisch. Ik wilde alleen liever in Nederland blijven, omdat ik hier mijn werk - ik werkte als ondersteuner in projecten - vrienden en familie had. Natuurlijk had Lamin dat in Senegal ook, maar we wisten allebei dat er in Nederland veel meer kansen voor hem zouden zijn dan in Senegal. En het was nog maar de vraag of ik, een witte westerling, een goede baan daar zou kunnen vinden. Het meeste werk gaat altijd naar de lokale bevolking, dus waarom zouden ze mij inhuren?"

Stamppot

"Niet al mijn vrienden waren enthousiast over onze plannen. Ze waren bang dat Lamin alleen maar naar Nederland kwam voor een verblijfsvergunning. Ook mijn ouders zagen het niet zitten. We kwamen uit een uitsluitend witte, ietwat ▶

‘Niet al mijn vrienden waren enthousiast over onze plannen. Ze waren bang dat Lamin naar Nederland kwam voor een verblijfsvergunning’

conservatieve familie. Iemand uit het verre Afrika, wat haalde ik in vredesnaam op mijn hals? Mijn vader was bang dat het een impulsieve actie was. Alsof ik zomaar iets deed. Ergens snapte ik de twijfels wel, maar ik wist ook dat het anders zat. Gelukkig waren er een paar vrienden die mij wel steunden, en één goede vriendin, Ineke, in het bijzonder. Zij zei dat, als ik Lamin zou laten gaan, we allebei nooit meer iemand anders zouden vinden op wie we net zo verliefd zouden zijn. En zo was het precies.

Op een koude, gure novemberdag in 1999 kwam Lamin naar Nederland. Ik zal nooit vergeten hoe hij in een T-shirt met lange broek en open schoenen de aankomsthal op Schiphol in liep. Hij had het zo koud! Gelukkig had ik een warme jas bij me. Het was heerlijk om hem in mijn armen te kunnen sluiten. Eindelijk waren we bij elkaar. Om dat te vieren kookte ik 's avonds voor hem een oerhollandse stamppot met zuurkool en worst. Ik zag zijn gezicht direct betrekken, toen ik het hem voorschotelde. Uit beleefdheid at hij alles op, maar sindsdien heeft hij het nooit meer gegeten. Iets waar we nu vooral om moeten lachen. Een paar dagen na zijn aankomst kwamen mijn ouders met hem kennismaken. Tot mijn grote verbazing - en later blijdschap - nam mijn vader mij al snel apart om me te zeggen dat hij Lamin een goede man vond. In de loop der tijd gingen mijn ouders, mijn zus en zwager hem erg waarderen. Lamin stond open voor andere mensen, respecteerte de Nederlandse cultuur en sprak al gauw goed Nederlands. Vanaf het moment dat hij er was, heb ik bewust alleen Nederlands met hem gesproken. Dat vond Lamin prima, want zo kon hij de taal het snelst leren. Daarnaast deed hij diverse taalcursussen en ging hij aan het werk. Hij pakte van alles aan, ook de rotbaantjes. Nadat mijn vrienden hem hadden ontmoet, gaven ze me allemaal gelijk. Lamin was inderdaad een bijzondere man en de liefde tussen ons was echt.”

Discriminerend

“Helaas maakten we ook minder leuke dingen mee. Zo herinner ik me een pijnlijk voorval dat nog steeds op mijn netvlies gebrand staat. Een vriend van mij had ons voor een feestje uitgenodigd om kennis te maken. Toen we binnenkwamen, riep iemand die dacht grappig te zijn: ‘Kijk, daar heb je Zwarte Piet!’

Plotseling was iedereen stil. Mijn hart bonkte in mijn borstkas en ik voelde dat mijn gezicht warm werd. Vol ongeloof keek ik naar Lamin. Hoe vreselijk kwetsend kun je zijn?! Lamin bleef echter rustig en redde de situatie met een grapje. ‘Gelukkig hoef ik me niet te schminken,’ zei hij. De persoon die hem had beledigd, moest er erg om lachen, maar wij niet. Ik denk dat de man het niet zo bedoelde, maar ik vond de hele situatie absoluut niet grappig.

Ook op zijn werk kwam Lamin in aanraking met racisme. Bijvoorbeeld de keer dat iemand het niet eens was met bepaalde regels en Lamin daarover op een rustige manier wat zei. Hij werd direct uitgescholden voor ‘zwarte, vieze roetmop’. Ook bedreigde de man Lamin met de dood en deed hij alsof hij een pistool uit zijn jaszak haalde. Bang en overstuur kwam Lamin thuis, hij trilde over zijn hele lichaam. In shock luisterde ik naar wat er gebeurd was. Voor mij was het een zeer persoonlijke aanval op mijn partner, enkel en alleen vanwege zijn huidskleur. Tijdens onze eerste vakantie samen ervoer ik nog eens dit akelige gevoel. Lamin en ik hadden een Bed & Breakfast besproken in Gelderland en stelden ons bij aankomst voor aan de eigenaresse. De vrouw keek Lamin meteen met een rare blik aan. Alsof ze wilde zeggen: ‘Dit had ik niet verwacht.’ Vervolgens trok er een waas over haar gezicht en vertelde ze een verhaal over vorige bezoekers die haar sieraden hadden gestolen. Door de manier waarop ze sprak en naar Lamin keek, leek het alsof ze hem daarmee alvast beschuldigde. Alsof ze óók moest oppassen voor hem. Het was vreselijk. Zulke heftige en pijnlijke voorvallen waren afschuwelijk voor Lamin, maar ik merkte ook wat het met mij deed. Ik voelde tegelijkertijd een diepe woede en een groot gevoel van onmacht. Het deed me zo'n pijn. Hoe konden mensen zo omgaan met mijn geliefde? Als Lamin wit was geweest, waren zulke dingen nooit gebeurd. Vóór Lamin had ik me nooit zo beziggehouden met racisme. Ik kende het niet. Maar door alles wat Lamin voor zijn kiezen kreeg, was ik veel meer op mijn hoede. Ik vind het heel knap dat Lamin altijd zo rustig is gebleven als iemand iets racistisch tegen hem zei. Tegenwoordig heeft hij er minder last van, maar dat komt ook omdat de tijden inmiddels veranderd zijn. Een goede beweging, vind ik. Toch zijn er nog steeds mensen die discrimineren. Ik denk dat sommigen zich er nog niet eens van

bewust zijn. Racisme komt vaak voort uit stereotypen en vooroordelen. Alleen al daarom is het heel belangrijk om het bespreekbaar te maken. Door Lamin heb ik ontdekt dat humor helpt om beter met racisme om te gaan. Het maakt het minder zwaar en toch kun je duidelijk maken wat je punt is.”

Cultuurverschil

“Lamin heeft zich aangepast aan de Nederlandse cultuur, maar blijft vanbinnen een Afrikaan. Hij maakt zich nooit zo snel druk om iets. Ik kan me bijvoorbeeld wel eens zorgen maken over dingen op het werk, maar Lamin heeft dat niet. Hij is veel meer van ‘go with the flow’ en kan dingen heel goed relativeren. Daardoor weet hij mij ook altijd rustig te maken. Maar soms vind ik dat Lamin dingen te veel laat gaan, terwijl ik er juist bovenop wil zitten. De meeste mensen in Afrika gaan mee in de stroom van het leven. Ze proberen de dingen die gebeuren te accepteren zoals ze zijn en er het beste van te maken. Wij in Nederland, en dat geldt ook voor mij, willen het leven veel meer ‘beheersen en controleren’.

Lamin gaat ook anders om met tijd. Ik ben veel meer van de klok en Lamin doet alles rustig aan. Ergens wat later zijn dan afgesproken, vindt hij geen probleem. In Nederland moet ‘alles snel, liefst nog sneller’: naar de nieuwste films gaan, verre reizen maken, overal bovenop zitten, erg actief zijn, veel sporten... Zo ben ik ook. In Afrika kunnen mensen urenlang thee drinken en naar muziek luisteren. Dat is wel iets waaraan ik heb moeten wennen, Lamin hoeft van zichzelf veel meer minder dan ik. Aan de ene kant vind ik zijn innerlijke rust heel fijn en kan ik er veel van leren. Aan de andere kant is het voor mij soms te rustig en wil ik meer dingen ondernemen. Maar dat kan ik natuurlijk ook met andere mensen doen.

Als we in Senegal zijn, komen er veel mensen langs. De gemeenschap daar leeft meer in een community dan in Nederland. Er is veel meer een ‘wij-gevoel’. Zo is het een Afrikaanse traditie om samen met anderen van één groot bord te eten. Iedereen pakt dan steeds wat eten met zijn vingers. Daarna was je je handen onder de dorpspomp. In Nederland kunnen we ons dat niet voorstellen. Hier eet je gewoon van je eigen bord en gebruik je mes en vork. Lamin doet dat in Nederland ook, maar als hij in Senegal is, eet hij met zijn vingers. Ik heb gemerkt dat we in Nederland veel meer op onszelf zijn. We zijn gesteld op onze privacy, ik net zo goed. Soms is dat best moeilijk als we in Senegal zijn. Ik moet af en toe echt even alleen zijn, maar gelukkig hebben Lamin en ik daar wel een middenweg in gevonden. We hebben onze cultuurverschillen altijd bespreekbaar gemaakt, inclusief onze verschillende

‘Ik was me er nooit van bewust dat sommigen zich boven anderen verheven voelen vanwege hun huidskleur. Voor mij is Lamin gewoon Lamin’

geloven. Zelf ben ik christelijk opgevoed en Lamin is moslim. We accepteren elkaars overtuiging en juist daardoor zijn onze religies geen enkel probleem voor ons. Samen vieren we alle feestdagen, zowel Kerstmis als de ramadan en het Suikerfeest.

Wat ik wel moeilijk vond, was dat Lamin het, ten tijde van alle aanslagen door moslimterroristen in onder andere Frankrijk, moeilijk vond om over zijn geloof te praten. Alleen als iemand er naar vroeg, vertelde hij er kort over. Zelf sprak ik ook niet met anderen over zijn geloof. Ik was vooral bang voor demonisering van zijn geloof en van hem als moslim. Het is jammer, maar we zijn er nog steeds terughoudend over. Lamin is erg gesteld op zijn privacy. Hij vindt het prima dat ik over ons vertel, maar wil liever niet met zijn foto in een tijdschrift. Natuurlijk respecteer ik dat, het is aan hem om dat wel of niet te willen.” ■

En ze leefden nog lang en gelukkig...

“De reden dat ik hier het verhaal van Lamin en mij vertel, is omdat ik graag wil laten zien hoe het voor een witte vrouw is om verliefd te worden op een zwarte man. Ik was me er nooit van bewust dat sommige mensen zich boven anderen verheven voelen, alleen vanwege hun huidskleur. Voor mij is Lamin gewoon Lamin. Een fantastische man die heel veel voor mij betekent. Hij kookt graag voor mij en maakt heerlijke Afrikaanse schotels klaar, zoals rijst met kip in palmolie en groente. Ook kunnen we uren praten. In de 23 jaar dat we elkaar kennen, zijn we nog steeds niet uitgepraat. Omdat ik al wat ouder was, toen ik Lamin leerde kennen, hebben we geen kinderen. Dat vind ik soms wel jammer, want ik had het heel leuk gevonden om samen met Lamin een kind te hebben. Gelukkig hebben we genoeg aan elkaar. Hij is echt mijn grote liefde en ik zou niet weten wat ik zonder hem moet.”